

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**Porozumění zodpovědně utvářené
sexuality na pozadí sexuálního
zneužívání dětí**

Pavla Kněžínková

Katedra: Teologie a filosofie

Vedoucí práce: ThLic. Ing. René Milfait, Th.D.

Studijní program: B 7508 Sociální práce

Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Porozumění zodpovědně utváření sexuality na pozadí sexuálního zneužívání dětí napsal/a samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze, 17. 4. 2012

<jméno>

Bibliografická citace

Porozumění zodpovědně utváření sexuality na pozadí sexuálního zneužívání dětí bakalářská práce/ Pavla Kněžínková; vedoucí práce: ThLic. Ing. René Milfait, Th.D. - Praha, 2012, 59 stran

Anotace

Bakalářská práce představuje problematiku zodpovědně utvářené sexuality na pozadí syndromu CSA a CSEC. Na počátku nás seznamuje s definicí syndromu CSA (syndrom tělesného, psychického týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte) a syndromu CSEC (komerční forma sexuálního zneužívání na dětech). Dále se zaměřuje na následky, kterými oběti sexuální zneužívání trpí. Na tuto kapitolu navazují typy pachatelů a právní úprava. Poté se práce dostává do problematiky lidské sexuality. Zde zmiňuje definici sexuality a oboru sexuologie. Dále se zaměřuje na důležitou lidskou důstojnost, která je součástí sexuality člověka. Pojednává o biblickém pojetí sexuality, kde se zabývá obrazem Božím, celistvým chápáním člověka a vztahem muže a ženy. Zmíněné kapitoly jsou stěžejním a důležitým bodem pro pochopení pozitivního chápání sexuality. Poté navazuje kapitola, která se zabývá negativními a pozitivními normami v rámci etiky partnerských vztahů. Nyní se bakalářská práce dostává k posledním kapitolám. Zde je velmi důležitá kapitola, která se zabývá velmi důležitou sexuální výchovou. Poté navazují výstupy, doporučení a nakonec závěr celé bakalářské práce.

Klíčová slova

Sexuální zneužívání (syndrom CSA), komerční sexuální zneužívání (CSEC), lidská sexualita, sexuální výchova

Summary

This thesis presents the issue of sexuality responsibly formed the background of CSA and CSEC syndrome. At the beginning introduces the definition of CSA syndrome (syndrome of physical, psychological abuse, child abuse and neglect) and CSEC syndrome (a form of commercial sexual exploitation of children). It then focuses such victims suffer the consequences of sexual abuse. In this chapter, followed by types of offenders and legislation. Once the work gets into the issue of human sexuality. Here refers to the definition of the field of sexuality and sexology. It then focuses on an important human dignity, which is part of human sexuality. It deals with the biblical concept of sexuality, which deals with the image of God intact human understanding and relationship between men and women. These chapters are the main and important point to understand the positive understanding of sexuality. Then follows chapter, which deals with negative and positive standards of ethics within the partnership. Now the work is getting to the last chapters. Here is a very important chapter, which deals with sex education, very important. Then follow up outcomes, recommendations and the ending all the thesis.

Keywords

Child Abuse and Neglect Syndrom, Commercial Sexual Exploitation of Children, Human sexuality, Sex education

Poděkování

Chtěla bych na tomto místě poděkovat především vedoucímu mé bakalářské práce ThLic. Ing. René Milfaitovi, Th.D. za ochotu, trpělivost a cenné rady při psaní této práce. Velké poděkování patří také mé rodině a přátelům za podporu během studia.

Obsah

Úvod.....	8
1. Sexuální zneužívání dětí (CSA).....	11
1.1 Definice a formy syndromu CSA	11
1.2 Definice a formy syndromu CSEC	13
2. Následky sexuálního zneužívání.....	16
2.1 Krátkodobé následky	17
2.2 Dlouhodobé následky	18
2.3 Projev sexuality v dětském věku na pozadí sexuálního zneužívání	20
2.4 Projev sexuality v dospělém věku na pozadí sexuálního zneužívání	21
3. Pachatelé sexuálního zneužívání.....	24
3.1 Fixování pachatelé	24
3.2 Regresivní pachatele	25
3.3 Preferenční pedofilové.....	27
3.4 Incestní pachatelé.....	27
3.5 Další typy pachatelů: Situační pachatelé	28
4. Právní úprava	28
4.1 Zákon č. 94/1963 Sb. O rodině	29
4.2 Zákon č. 359/1999 Sb. O sociálně právní ochraně dětí	29
4.3 Trestné činy v souvislosti se sexuálním zneužíváním	31
5. Lidská sexualita	34
5.1 Vymezení sexuality dle oboru sexuologie	34
5.2 Tři roviny lidské sexuality	35
6. Biblické porozumění sexuality	41
6.1 Člověk stvořený k obrazu Božímu a podobnosti	41
6.2 Vztah muže a ženy	43
6.3 Základní aspekty jako je vztah lásky- přikázání lásky	44

6.4 Celistvé chápání člověka	46
6.5 Pozitivní pohled na sexualitu	48
7. Negativní a pozitivní normy v rámci etiky partnerských vztahů	49
8. Náčrt zodpovědné sexuální výchovy	51
9. Výstupy a doporučení	53
Závěr	54
Seznam literatury	57

Úvod

V mé bakalářské práci se budu zabývat problematikou zodpovědně utvářené sexuality na pozadí sexuálního zneužívání. Na začátku bych zde chtěla zmínit, že podnět pro výběr této problematiky mi dala má absolventská práce, kterou jsem obhájila na Vyšší odborné škole Jabok v říjnu 2011. V absolventské práci jsem se zabývala sexuálním zneužíváním dětí v rodinách. Z mé absolventské práce také čerpám stěžejní témata.

Téma mé bakalářské práce tedy zní: ***Porozumění zodpovědně utvářené sexuality na pozadí sexuálního zneužívání.*** Domnívám se, že zacházení se sexualitou v rámci praktik CSA a CSEC neodpovídá obecně představám mladých lidí o sexualitě a představuje možnost, jak v pluralitní společnosti dojít ke shodě ohledně toho, co patří do zodpovědného zacházení se sexualitou. Dítě, které bylo sexuálně zneužito, používá sexuální chování k manipulaci s druhými a dosahování svého prospěchu. Může to také ale znamenat strach ze sexu, zejména u dětí se zkušeností s brutálními sexuálními atakami, chybné chápání vlastní sexuality, nutkavé, předčasně zralé sexuální chování, prostituci, promiskuitu. Poté v dospělosti mladiství žijí rizikovým sexuálním chováním a to zejména v prostituci. Lidé, kteří byli v dětství sexuálně zneužiti mají jinou zkušenost se sexem. Velmi často považují určité sexuální praktiky v dospívajícím věku za vhodné a žádoucí. Lidská sexualita je u nich úplně poničena a velmi často nejsou schopni rozpoznat, zdali je určité sexuální chování v různých situacích správné či nesprávné. Pokud byli nuceni až už k různým sexuálním praktikám nebo komerčnímu sexu, pachatelé nikdy nešlo o projevení lásky a něhy, ale pouze o moc a peníze. Lidé, kteří byli v dětství sexuálně zneužiti, velmi náročně nacházejí své partnery.

Na základě tématu mé bakalářské práce, jsem si zvolila cíl: ***Na základě sexuálního a komerčního sexuálního zneužívání dětí ukázat odůvodnění***

eticky a právně nepřijatelného zacházení se sexualitou v pluralitní společnosti. K tomuto zmíněnému cíli bych chtěla dojít pomocí zjištěných informací a poznatků o této problematice. Zmíním zde také výzkumy a studie, které nám ukážou, jaké jsou souvislosti mezi sexuálním zneužíváním v dětství a nepřijatelným zacházením se sexualitou v dospělosti.

Nyní bych vás chtěla seznámit s obsahem mé bakalářské práce. Na začátku si vysvětlíme problematiku syndromu CSA a CSEC, jaké mají definice a formy. Následovat bude kapitola o možných následcích sexuálního zneužívání na dětech. Nejdříve budeme mluvit o následcích obecně, poté si je rozdělíme na dlouhodobé a krátkodobé. V této kapitole se dále budeme zabývat zejména projevem sexuality v dětství a dospělosti na pozadí sexuálního zneužívání. Posléze se dostaneme k možným pachatelům. Zde si řekneme, jak se pachatelé projevují. Protože je sexuální zneužívání dětí trestný čin, dostaneme se k další kapitole, která pojednává o právní úpravě v České republice. Zde si řekneme o dvou zákonech, tedy o zákonu č. 94/1963 Sb. o rodině a zákonu č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí. Poté se dostaneme k trestním činům v souvislosti se sexuálním zneužíváním. Následovat bude prozatimní shrnutí a poté druhá část mé bakalářské práce. Zde se budeme zabývat lidskou sexualitou. V této kapitole se dozvíme co je to vlastně lidská sexualita, obor sexuologie, jaké jsou tři roviny sexuality. Následovat bude kapitola, která bude pojednávat o biblickém pojetí sexuality. Zde budou řazena témata, jako jsou člověk stvořený k obrazu božímu, celistvé chápání člověka, lidská důstojnost, vztah muže a ženy. Na základě těchto témat se dostaneme k dalšímu bodu, tedy k pozitivnímu pohledu na sexualitu. Následovat budou poslední kapitoly mé bakalářské práce. Tedy negativní a pozitivní normy v rámci etiky partnerských vztahů. Zde si řekneme, jaké jsou pozitivní a negativní normy sexuality. Tímto se dostaneme k poslední kapitole, kde se dozvíme důležitost a potřebnost

sexuální výchovy. Následovat budou výstupy a možné doporučení a nakonec závěr. Zde vše shrnu a vyjádřím se k cíli.

1. Sexuální zneužívání dětí (CSA)

Na počátku mé bakalářské práce vás seznámím s problematikou sexuálního zneužívání. Tedy syndromem CSA a CSEC. V prvních kapitolách se zaměříme na definice a formy zmíněných syndromů. Následovat bude kapitola, která se zabývá možnými následky sexuálního zneužívání. Zde se zaměříme zejména na projevy sexuality v dětském a poté dospělém věku.

*Syndrom CSA v anglosaské literatuře - Child Abuse and Neglect Syndrom, vystihuje souhrn všech jevů ubližování dítěti, tedy syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte. Syndrom CSEC v anglosaské literatuře - Commercial Sexual Exploitation of Children, představuje formu sexuálního zneužívání dětí.*¹

1.1 Definice a formy syndromu CSA

Syndrom CSA má určitou definici a své formy, kterými se budeme zabývat v této kapitole.

Podle definice Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992 „*nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoliv sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu je dítě svěřeno do péče, nebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého styku. Takovou osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník či cizí osoba*“ a *hovoří se tak celkově o syndromu CAN.*² CSA zahrnuje dynamiku zrazení přirozené důvěry dítěte, zneužití moci, neschopnost dítěte dát vědomý souhlas, aktivity, které obsahují různé způsoby sexuálního uspokojení skrze dítě, emoční

¹ Kopie Lic R. Milfait, Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky, Praha, 2007;

² J. Dunovský, Z. Dytrych, Z. Matějček, *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, s. 71-72.

manipulaci a/nebo fyzické donucení dítěte a pocit ohrožení dítěte bez ohledu na způsob zneužití.³“

Sexuálním zneužíváním dítěte se také rozumí využívání osoby mladší 15 let k získání sexuálních požitků, uspokojování nebo jiného prospěchu osobou plnoletou. Sexuální zneužívání ve většině případů není ojedinělou událostí, protože se vyvíjí během delší doby. V tomto ohledu dochází ke zneužívání závislosti dětí, jejich přání dosáhnout uznání, tělesné blízkosti a něžnosti. Zde je důležitý aspekt a tím je závazek mlčení, což činí oběť bezmocnou k syndromům tělesného týrání, psychického týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte.

Sociální výzkumy konkretizují sexuální zneužívání v různých sexuálních jednáních nebo zkušenostech a zmíněné jednání rozlišují v kategoriích podle stupně intenzity jako lehčí formy sexuálního zneužívání. To znamená bezkontaktní formy, tedy bez tělesného kontaktu a zahrnuje exhibicionismus, urážlivé - obscénní pohledy, pozorování dítěte proti jeho vůli při koupání nebo oblékání, ukazování porna dítěti; dále jako *méně intenzivní* zneužívající jednání, které představují pokusy dotýkat se genitálií dítěte, dotýkání ňader či sexualizované polibky.⁴ Dále jako *intenzivní zneužívání* se označuje dotýkání nebo ukazování genitálií, když musí oběť před pachatelem masturbovat nebo když pachatel masturbuje před obětí. Mezi *nejintenzivnější zneužívání* se pak řadí pokusy či dokonání orálního, análního nebo vaginálního znásilnění. Další formou sexuálního zneužívání je, kdy pachatel usiluje o tělesný kontakt. Tato forma se označuje jako kontaktní sexuální zneužívání, tzn. pohlavní styk, znásilnění, osahávání či líbání dítěte na intimních místech, laskání prsou a

³ P. Pöthe, *Dítě v ohrožení*, GG, Praha 1999, s. 52.

⁴ Viz MILFAIT: Komereční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

genitálií dítěte, nucení dítěte, aby manipulovalo pohlavními orgány svými nebo zneužívatele, orální či anální sexuální praktiky.⁵

1.2 Definice a formy syndromu CSEC

Fenomén *komerčního sexuálního zneužívání dětí*, označovaný v anglosaské literatuře jako *Commercial Sexual Exploitation of Children*, představuje formu sexuálního zneužívání dětí a obecně se vymezuje jako každé užití dítěte k sexuálnímu účelu za finanční či jinou odměnu a rozlišují se jeho tři formy, a sice *dětská prostituce, dětská pornografie a obchod s dětmi pro sexuální průmysl*.⁶

Již před kongresem ve Stockholmu se objevují zmíněné tři formy komerčního sexuálního zneužívání dětí v článku 34 a 35 Úmluvy o právech dítěte: „*Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují chránit dítě před všemi formami sexuálního vykořisťování a sexuálního zneužívání. K zabezpečení tohoto závazku státy zejména přijímají nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná mezinárodní opatření k zabránění:*

- a) *svádění nebo donucování dětí k jakékoli nezákonné sexuální činnosti;*
- b) *využívání dětí k prostituci nebo k jiným nezákonným sexuálním praktikám za účelem finančního obohacování;*
- c) *využívání dětí v pornografii a při výrobě pornografických materiálů za účelem finančního obohacování“;* „*Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, přijímají všechna nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná opatření*

⁵ Viz MILFAIT: Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

⁶ E. Vaničková, *Dětská prostituce*, Grada Publishing, Praha 2005, s. 25.

*k zabránění únosů dětí, prodávání dětí a obchodování s nimi za jakýmkoli účelem a v jakékoli podobě.*⁷

Dále Stockholmský kongres definoval pojem komerční sexuální zneužívání dětí jako *„použití dítěte pro sexuální účely výměnou za peníze nebo za odměnu v naturáliích mezi dítětem a zákazníkem, dítětem a prostředníkem nebo dítětem a agentem nebo jinými osobami, které vydělávají na obchodu s dětmi pro tyto účely“*. Zahrnuje v sobě jak prvek zneužívání, tak prvek obchodu. Rozlišují se pak dále tři formy: obchod s dětmi, dětská prostituce a dětská pornografie.⁸

*„Na obchodování s dětmi je vztažena definice OSN z roku 1994 o obchodu s lidmi: „obchodování je nelegální a utajované převážení osob přes státní hranice se záměrem jejich přinucení k sexuálně a ekonomicky vykořisťujícím činnostem, které přinášejí zisky zprostředkovatelům, obchodníkům, zločineckým syndikátům. S ním jsou spojené následující nelegální aktivity: nucená domácí práce, falešné sňatky a vnucené adopce.“*⁹

Další forma je dětská prostituce, která je vymezena jako: *„zjednání nebo nabízení služeb dítěte k provádění sexuálních aktů za peníze nebo jakoukoli jinou odměnu.“*

Poslední forma je dětská pornografie, která byla definována jako *„jakýkoli obrazový nebo textový materiál, který používá děti v sexuálním kontextu“*; dále obrazová pornografie je vymezena jako *„zobrazení dítěte při výslovné sexuální činnosti, skutečné nebo simulované, nebo vystavování pohlavních orgánů pro sexuální uspokojení uživatele; zahrnuje výrobu, rozšiřování nebo používání takového materiálu“*; zvuková pornografie je definována jako *„používání jakýchkoli zvukových prostředků užívajících dětský*

⁷ MILFAIT:Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

⁸ MILFAIT:Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

⁹ MILFAIT:Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

*hlas, skutečný nebo simulovaný, za účelem sexuálního uspokojení uživatele, zahrnuje výrobu, rozšiřování nebo používání takového materiálu.*¹⁰

Nejnovější Konvence Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním vyzývá účastnické státy, aby stanovily ve svém zákonodárství jako trestné činy v souvislosti se sexuálním zneužíváním dětí sexuální aktivity s dítětem, které nedosáhlo zákonného věku pro sexuální aktivity. Jinak se dítětem myslí dle Úmluvy o právech dítěte každá lidská bytost mladší 18 let. Sexuální aktivity jsou pak přiblíženy výrazy nucení, použití násilí nebo hrozby, zneužití důvěry, autority nebo vlivu na dítě, a to i samozřejmě uvnitř rodiny, využití zvláštní bezmoci dítěte, a to zejména na základě mentálního či tělesného postižení nebo vztahu závislosti (čl. 18).¹¹

U vykořisťování dětí v prostituci se připomíná (čl. 19 odst. 2), že se jedná o používání dítěte při sexuálních aktivitách, které jsou nabízeny nebo slibovány za peníze nebo jiný druh úhrady či protihodnoty, a to bez ohledu na to, zda dojde k naplnění této nabídky, slibu nebo protihodnoty vůči dítěti či třetí osobě. Dále se konvence věnuje i vykořisťování dětí v pornografii (např. pornografický materiál, který vizuálně zobrazuje: a) nezletilou osobu zapojenou do explicitně sexuálního chování; b) osobu, která se jeví jako nezletilá, zapojenou do explicitně sexuálního chování; c) realistické obrazy ukazující nezletilou osobu zapojenou do explicitně sexuálního chování). Kromě toho zavádí jako pojem a doporučuje jako trestný čin „Corruption of children“ („Unsittliches Einwirken auf Kinder“) úmyslné jednání, které spočívá v tom, že někdo podněcuje ze sexuálních důvodů dítě, jež nedosáhlo věku zákonného sexu, aby bylo přítomno u sexuálního zneužívání nebo sexuálního vykořisťování, i když se ho nemusí samo účastnit. Nemusíme ani

¹⁰ MILFAIT: Komereční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

¹¹ Viz MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

dodávat, že všechny praktiky sexuálního zneužívání dětí způsobují dětem krátkodobé i dlouhodobé závažné následky, které se týkají všech rozměrů celostně chápané osobnosti.¹²

2. Následky sexuálního zneužívání

Již víme, co znamenají syndromy CSA a CSEC, nyní se budeme zabývat, jakými následky mohou děti trpět a jak tyto děti mohou vypadat. Poté rozdělíme následky na krátkodobé a dlouhodobé. Na konci se zaměříme na projev sexuality u dětí a poté v dospělosti na pozadí sexuálního zneužívání.

Na začátku této kapitoly zmiňuji úryvek, který vystihuje prožitá traumata a různé krátkodobé i dlouhodobé následky u dětských obětí komerčního sexuálního zneužívání: *„prázdné obličejové děti, za nimiž se skrývá bolest, zloba, hnus – vůči všemu a všem -, které jako mor zaplní každou skulinku dítěte. ... Mívá často smutný výraz, bývá uzavřené, pasivní, lhostejné, citově ploché, s častými tělesnými stesky, s rozvinutým sociálně patologickým chováním – lhaním, krádežemi, podvody, šikanováním, záškoláctvím, kouřením, alkoholem, drogami, automaty. Typické bývá, že takové dítě má nedostatečně kultivované chování a přehlíží obvyklé kulturní normy. ... a jejich prostituování je jejich patologickou reakcí, jak se vyrovnat s tím, co jim buď bylo v dětství odepřeno, nebo naopak čemu byly v dětství vystaveny. Svým způsobem jim to pomáhá přežívat, vyrovnávat získanou nerovnováhu.“¹³* Sexuální zneužívání dítěte zasahuje dítě, jako silný traumatizující zážitek ve všech oblastech jeho

¹²Viz MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

¹³MILFAIT: Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigórní práce, KTF UK v Praze, 2007

psychického zdraví vyvolává v něm řadu rozrušení a trýznivých pocitů, které není samo schopno zvládnout, proto je často potlačuje nebo přesouvá do jiné roviny. Následky se projevují v narušení vztahu dítěte k sobě samému, ve schopnosti důvěřovat lidem, v prožívání, chování, interpersonálních vztazích i postojích dítěte.¹⁴ V dnešní době platí, že ve většině případů se u dítěte projeví posttraumatická stresová porucha, ale není to podmínkou. Na rozdíl od akutní reakce na stres zmíněná porucha vzniká jako zpožděná a protahovaná reakce, což je ještě horší. Porucha může vzniknout v rozmezí několika týdnů až měsíců, ale ne déle než půl roku. Trauma nebo stresová událost jsou kauzálním faktorem. Je to jedna z mála psychiatrických poruch, kde můžeme poznat etiologii. Speciální symptomy vytvářejí maladaptivní reakce, které vedou ke zhoršení sociálního fungování.¹⁵ Různorodost dlouhodobých následků CSA se nevejde do jednotného, univerzálního modelu. Někteří autoři dělí tyto následky sexuálního zneužívání na krátkodobé a dlouhodobé následky.

2.1 Krátkodobé následky

Jedná se zde o následky, které se vyskytnou v prvních dvou letech po zneužívání. U oběti se objevují různé typy reakcí:

- **Somatické a psychosomatické následky:** těhotenství během adolescence, pohlavní choroby, zranění v genitální, anální nebo orální oblasti, psychosomatické potíže: bolesti hlavy, břicha, potíže s dýcháním, poruchy spánku, poruchy při příjmu potravy, nedostatek kontroly při vylučování.

¹⁴ Viz MILFAIT: Komereční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigirozná práce, KTF UK v Praze, 2007

¹⁵ Viz Raboch, *Sexuálně zneužívané děti*, str. 128

- **Emocionální reakce:** fobie, strachy, posttraumatické poruchy, snížení pocitu vlastní hodnoty a snížení sebevědomí, pocity viny a studu, vzteklost, nepřátelské chování, sebeubližující chování (např. drogy), nevysvětlitelně silné výkyvy nálad a změny osobnosti.
- **Poruchy v sociálním chování:** útek, potíže ve škole, záškoláctví, defenzivní chování, hyperaktivita, delikventní chování, agresivní chování jako třeba ničení majetku, fyzické výpady (někdy i se zbraněmi).¹⁶
- **Nepřiměřené sexuální chování:** přehnaná sexuální aktivita, přehnaný zájem o sexualitu, neskrývaná masturbace anebo chování přesahující dětský exhibicionismus, silně sexualizované chování při sociálních kontaktech.¹⁷

2.2 Dlouhodobé následky

Další následky jsou dlouhodobé. To jsou důsledky, které se projevují v dospělosti.

Pokud je dítě sexuálně zneužito obsahuje posttraumatický proces tyto čtyři faktory: traumatickou sexualizaci- to znamená nepřiměřený posun sexuálních postojů dítěte, dysfunkční interpersonální vzorce chování. Při němž dítě používá sexuální chování k manipulaci druhých a dosahování svého prospěchu. Může to také ale znamenat strach ze sexu, zejména u dětí se zkušeností s brutálními sexuálními ataky, chybné chápání vlastní sexuality, nutkavé, předčasně zralé sexuální chování, prostituci, promiskuitu. Dále sexuální dysfunkce: zradu, která se pak v dospělosti projevuje manipulací druhými

¹⁶ Viz Seminář 17. -18, května 2010, téma: *Sexuálně zneužívané děti*, Sigrid Richterová-Ungerová a Annette Knorová

¹⁷Viz MILFAIT: Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigorózní práce, KTF UK v Praze, 2007

lidmi, zvláště těmi nejbližšími, bezohledností, přetvářkou, lží. V dospělosti se u něho rozvíjí sociální izolace, zneužívání alkoholu a omamných a psychotropních látek, patologické a suicidální chování.

Zatížení, s nimiž musí často ve svém dospělém životě bojovat především oběti sexuálního zneužívání ženského pohlaví, patří životní strach, že už nebude hodná lásky nebo žádaná. Místo sebedůvěry nastupuje pocit prázdnoty, beznaděje a odříznutí od vlastní životnosti. Ve většině případů je hluboce narušen vztah k vlastnímu tělu a k sexualitě.¹⁸

Mezi další následky patří:

- **Poruchy mezilidských vztahů:** nepřátelství vůči rodičům, strach nebo nepřátelství vůči mužům, nespokojenost v intimních vztazích, nedůvěřivost, reviktimizace.
- **Emocionální a kognitivní poruchy:** pocity viny a studu, negativní sebevnímání, neustálé a osobní přisuzování si příčin negativních událostí.
- **Problémy v sociálním přizpůsobení** - např. prostituce.
- **Disociativní poruchy:** amnézie, vícenásobné poruchy osobnosti, posttraumatické stresové poruchy, poruchy osobnosti, poruchy příjmu potravy.
- **Sexuální poruchy:** funkční poruchy, neuspokojivá sexualita, promiskuita, poruchy sexuální orientace.

¹⁸ Viz MILFAIT: Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky. Obhájená rigorózní práce, KTF UK v Praze, 2007

2.3 Projev sexuality v dětském věku na pozadí sexuálního zneužívání

Velmi často dítě, které bylo sexuálně zneužito, hraje takzvané „sexuální hry“. Je známo, že dítě poznává své tělo i tělo okolních dětí. Do jaké míry, je toto poznávání ale vhodné? Často dochází k tomu, že dítě, které bylo sexuálně zneužito, se snaží předvádět akt na jiném dítěti. Úroveň sexuálních praktik, ale velmi často neodpovídá jeho věku, takže se například stává, že se může tříleté dítě pokoušet o orální styk s jiným dítětem. O mnoho častěji se ale vyskytují obavy, zda malé děti nemohou napodobovat, to co by mohly spatřit na videokazetě s pornografickým snímkem. Dalším důsledkem v chování dítěte je, když se děti zajímají o tělo dospělého. Řada rodičů si vzpomene na to, jak kdysi jejich syna nebo dceru fascinovala matka svými prsy, tatínek svým penisem nebo některými jinými částmi těla. Někdy si chce i takové dítě určité části ohmatat nebo si je prohlédnout zblízka, což nás dospělé přinejmenším vyvede z míry, či dokonce šokuje. Děti se běžně zajímají o tělo dospělého člověka, je to přirozenou součástí jejich vývoje. Ale pokud dítě provádí něco, co zdaleka neodpovídá jeho vývojovému stádiu, pak zde můžeme mluvit, o tom že dítě bylo sexuálně zneužito.¹⁹ Zmiňuji zde příběh pětileté holčičky, *“která se začala chovat velice svůdně, stejně jako některé dospělé dívky. Dívka byla k rodičům nadmíru přítulná a její snahou bylo přimět je, aby jí stále něžně hýčkali a hladili jí hlavně na intimních místech. Samozřejmě se později přišlo na to, že děvčátko zneužívala osoba, která je v nepřítomnosti rodičů chodila hlídat.”*²⁰

¹⁹ Viz Elliotová, *Jak ochránit své dítě*, str. 56- 57

²⁰ Elliotová, *Jak ochránit své dítě*, str 57

2.4 Projev sexuality v dospělém věku na pozadí sexuálního zneužívání

Na začátku této kapitoly bych chtěla zmínit výzkum provedený Linkou bezpečí za podpory Ministerstva zdravotnictví, který byl vypracován v roce 1998 *retrospektivní studii sexuálního zneužívání dětí a osob s rizikovým sexuálním chováním. A druhá část výzkumného projektu se specializovala na zkušenosti v dětství, jež zahrnuje první studii sexuálního zneužívání dětství u dospělé populace v ČR.*²¹

Zmíněná studie byla uskutečňována formou dotazníku, přičemž bylo dotázáno 101 prostitujících osob v Praze, z nichž bylo 81 mužů a 15 žen. Průměrný věk byl 20,4 let a pohyboval se mezi 15 a 37 roky. S tím, že nejvíce byla zastoupena skupina ve věku 17-20 let. 94 % respondentů bylo svobodných, 4 % žila v manželství, 2 % rozvedená, 90 % bezdětných a 10 % mělo děti ve věku do 15 let, skoro dvě třetiny z respondentů studovaly či byly zaměstnané, třetina byla nezaměstnaná. Je zde nutné zmínit, že se tedy jednalo o zjišťování souvislosti sexuálního zneužívání v dětství a následního rizikového sexuálního chování v dospělosti a to zejména v prostituci. Výsledky ze zmíněného výzkumu jsou následující: 74 osob, tzn. 73,3 % bylo v dětství sexuálně zneužito a 27 osob, tedy 26,7 % ne. Zneužito bylo 60 mužů a 14 žen, chlapci byli zneužívání většinou cizinci, dívky více svými příbuznými. Dále dvě třetiny respondentů byly zneužívány ve věku 12 - 14 let, třetina v bytě zneuživatele, třetina na neznámém místě, skoro polovina byla zneužita vícekrát různými zneuživateli, čtyři pětiny byly zneužívány déle než rok a 10 % respondentů se cítí být sexuálně zneužíváno do současnosti, i když provozují prostituci, což může naznačovat, že prostituci vnímají jako ponižující a zraňující zkušenost. 33,3 % začalo prostituovat před dosažením 15. roku věku.

²¹ Viz Pöthe Peter: *Dítě v ohrožení*, s. 81

Ze zmíněných výsledků je vidět velmi silná souvislost mezi sexuálním zneužitím v dětství. Z toho vyplývá, že se také o sexuálním zneužívání hovoří jako jedné z hlavních příčin komerčního sexuálního zneužívání dětí. Pachatelům nejde o sex a lásku, ale o peníze a moc. Často si uspokojují své mocenské ambice nebo neschopnost mít rovnoprávný, smysluplný vztah s dospělým člověkem. Je zde velmi nutné zmínit, že sexualita v tomto případě není součástí rovnoprávných vztahů lásky, výrazem jejich intenzity a společenského porozumění a přání. Není tedy spojena s něhou, věrností ani s vytrvalostí. Sexualita zde neslouží k podpoře a potvrzení důvěry ani reprodukce. Naopak důvěra zde bývá totálně zničená a zneužita. Jestliže mluvíme o tom, že dítě bylo sexuálně zneužito, tak zde sexualita není řečí lásky, ale pouze projevem mocenských záměrů, uspokojování choutek, finančních zisků, ovládnutí a vykořisťování dětí.

Je známo, že sexualita je úzce spjata s identitou a všemi rozměry celostní osobnosti přičemž vlastně dochází v sexuálním zneužívání k nabízení či prodeji celé osoby. Zmíněné zacházení se sexualitou je v jasném rozporu se zjištěnými představami a zkušenostmi spojenými se sexualitou u mladistvých.

V dospělém a mladistvém věku ve většině případů může být sexualita spojena s citovým zraněním a křivdou.

Zmiňuji zde příběh muže, který podal formou dopisu své svědectví. V období dospívání byl těžce sexuálně zneužit o něco starším přítelem. Příběh byl napsán do publikace Sexualita v našem životě od Josefa Augustyna. Jméno muže, který toto svědectví vydal, bylo zatajeno. Budeme tedy osobu nazývat jménem Antonín. Zmíním zde pouze úryvek z dopisu.

„Drahý příteli! Prosím tě, připomeň si dobu našeho přátelství. Ty jsi byl dospělý člověk a já ještě skoro dítě. Protože jsem neměl oporu ve svém otci, velice jsem si tehdy tvého přátelství cenil. Vrať se se mnou zvláště k těm okamžikům, kdy jsi použil mého mladého těla k vybití sexuálního napětí a

zneužil jsi mé bezbrannosti, bezmocnosti, hlouposti. Nikdy na to nezapomenu! Příliš dlouho jsem trápil sebe i jiné. Ponižoval jsem sám sebe, lidi, mé blízké, ponižoval jsem lidskou lásku, vlastní sexualitu. Velmi se mi zošklivil sex. Moc ti zazlívám, že moje první sexuální zkušenosti byly tak brutální. Byl jsem mladý, slabý, zvědavý na život, a proto jsem ti podlehl. Předtím byl pro mě sex tabu. Neměl jsem žádné zkušenosti, nic jsem o něm nevěděl. Neznal jsem jeho smysl. Nebál jsem se tě, byl jsi pro mě autorita, kamarád. Jak jsem mohl předpokládat, že mi ublížíš, když si mě začal zatahovat do svých sexuálních zkušeností. Píši to po 8 letech od těch ošklivých zážitků a všechno prožívám tak, jako by se to stalo před chvílí. K našim sexuálním kontaktům došlo sotva několikrát. Ty kontakty ve mně vyvolaly komplexy. Chybělo málo, abych se mohl stát dospělým mužem. Od chvíle našich sexuálních styků jsem se začal stydět za své tělo. Převlékal jsem se vždycky potají, necvičil jsem. Styděl jsem se za sebe, za tebe, lidi, styděl jsem se před Bohem. Poté jsem viděl na světě plno krásných dívek, ale nezmohl jsem se s žádnou z nich na delší rozhovor, vycházku, návštěvu kina. Hrozně jsem se bál a styděl. Tak moc jsem se chtěl tehdy zamilovat, stýkat se s nějakou dívkou. Po našich zážitcích jsem se cítil jako úplná nula. Nedokázal jsem se považovat za normálního chlapce. Můj strach z děvčat způsobil, že jsem si nějakou dobu dokonce myslel, že jsem homosexuál. Toto pomyšlení mě strašně pokořovalo. Kolikrát jsem zůstával sám mezi čtyřmi stěnami svého pokoje, protože jsem se bál jít na večírek nebo na jiné setkání s kamarády. Ale nejvíc ti zazlívám, že mě tyto naše zážitky vzdálily od Boha. Styděl jsem se před ním a hrozně jsem se ho bál. Myslel jsem, že mnou pohrdá. Co je to vůbec krása lidské sexuality?

Z tohoto příběhu je vidět, jaký má pohled na sexualitu osoba, která byla v dětství sexuálně zneužita. Místo, aby se z něho mohl stát dospělý muž, který si hledá budoucí manželku a plánuje dítě. Pro něho bylo velmi těžké se vůbec považovat za normálního chlapce, nemohl se s žádnou dívkou seznámit. Trpěl

a stále bojoval s tím, že mu bylo ublíženo v té nejintimnější oblasti. Ztratil identitu o osobě, považoval se za homosexuála. Zde vidíme, jak tito lidé nemohou zodpovědně chápat utváření zodpovědné sexuality. Autor zde nezmiňuje, zdali v jeho rodině probíhala v nějaké míře sexuální výchova. V dopisu, je ale patrné že neprobíhala, vzhledem k špatnému vztahu zejména s otcem.

3. Pachatelé sexuálního zneužívání

Nyní se dostáváme k tématu, které nám objasní jací lidé tyto činy na dětech konají. Jaké mají chování a jak se mohou vyznačovat. Je nutné zmínit, že každý pachatel může mít určité strategie, jak získat svoji oběť.

3.1 Fixování pachatelé

Jako první jsou to pachatele, takzvaní „fixování“. Tedy „*pachatelé, kteří se zneužívání dopouštějí na cizích, nikoli příbuzných dětech, a kteří mají zřídka uspokojivé sexuální vztahy k dospělým, nazýváme „zafixovanými pedofily“, tedy jako pachatelé hlavně pedofilní nebo kmenově pedofilní. Ke skupině fixovaných jedinců patří ti, u nichž jsou primárním sexuálním objektem děti. Děti zůstávají jejich sexuálními objekty i v případě, kdy se pod tlakem společnosti nebo z iniciativy partnera ožení.*“²²

U zmíněné skupiny pachatelů jsou oběti spíše chlapci než dívky. Ale nemůžeme říct, že by se jednalo o pravidlo. V případech incestu mezi otcem a synem je větší pravděpodobnost, že pachatel může být fixovaný pedofil.

²² Seminář 17. -18 května 2010, téma: *Sexuálně zneužívané děti*, Sigrid Richterová-Ungerová a Annette Knorová

Zmínění pachatelé mají pedofilní zájmy, které se u nich začnou projevovat v období puberty. Jsou primárně orientovaní i na děti. Pokud dojde k činu, tyto pachatelé ve většině případů před svými činy netrpí nadměrným stresem a zoufalstvím. I přes to všechno u těchto pachatelů přetrvává sexuální zájem o děti. Tito pachatelé si předem a úmyslně plánují své činy.

Identifikace: pachatel se silně identifikuje s obětí, přizpůsobuje se chování a úrovni dítěte a může vůči oběti převzít roli jakéhosi rodiče. Zmínění pachatelé více konají své činy na chlapcích. Mají mizivý nebo žádný sexuální kontakt k věkovým vrstevníkům a pachatel žije většinou sám v „účelovém manželství“. Tyto pachatele nazýváme „nezralé osobnosti“, vzhledem k tomu, že mají nedostatečné nebo špatné sociosexuální vztahy ke svým vrstevníkům.

3.2 Regresivní pachatelé

Pachatelé, kteří se dopouštějí činu v sociálně blízkém okolí (hlavně pokrevní otcové či otčímové), se označují jako „regresivní pachatelé“ – tedy pachatelé s postraní pedofilii anebo incestní pachatelé. Počáteční čin může být impulzivní a nikoli úmyslně plánovaný. Zde tedy můžeme vidět rozdíl mezi první skupinou pachatelů. Substituce: pachatel nahradí své konfliktní vztahy k dospělým svým vztahem k dítěti. Oběť je tedy pseudodospělou náhražkou a pachatel opouští v incestní situaci svou rodičovskou roli. Primárními oběťmi jsou děvčata. Sexuální kontakty k dětem existují vedle sexuálních kontaktů k věkovým vrstevníkům - tedy pachatel je povětšinou ženatý. Pachatelovi činy mají často spojitost s alkoholem.

Znaky regresivních sexuálních pachatelů: Primární sexuální orientace je na věkové vrstevníky, pedofilní zájmy začnou v dospělosti, vzniká obvykle značný stres jako podmínka vyvolávající čin, sexuální zneužívání se může vyskytovat více epizodicky. Jsou to lidé primárně sexuálně orientovaní na své

vrstevníky. U této skupiny pachatelů jsou děti substitucí za dospělé osoby. Je zde rozdíl mezi první skupinou a to zejména v identifikaci s dětmi. Fixovaní jedinci se s dětmi identifikují a chtějí být jako ony, ovšem regresivní jedinci berou děti jako své dospělé partnery a udělují jim tak pseudospělou roli.²³ Ti, kteří se dopouštějí sexuální agrese, se na první pohled mohou jevit jako muži s velice hezkým vztahem k dětem. Jako muži, kteří se o děti zajímají, podporují je a nezištně pro ně připravují řadu hravých a poznávacích aktivit.²⁴

Je známo, že ve většině případů dítě pachatele zná. Je zde důležité zmínit, že tito pachatelé jsou ovlivněni svým prožitým dětstvím. Pocházejí ze všech sociálních vrstev. Společným jmenovatelem mužů obviněných ze sexuálního zneužití je to, že tito muži pochází z rodin s více sourozenci a průměrný věk je nižší než 40 let. Často mají nižší vzdělání a často jsou přítomny poruchy osobnosti a problémy s alkoholem.²⁵

²³ Viz Seminář 17. -18 května 2010, téma: *Sexuálně zneužívané děti*, Sigrid Richterová-Ungerová a Annette Knorová

²⁴ Viz VANÍČKOVÁ, *Sexuální násilí na dětech*, str. 35

²⁵ Viz Seminář 17. -18 května 2010, téma: *Sexuálně zneužívané děti*, Sigrid Richterová-Ungerová a Annette Knorová

3.3 Preferenční pedofilové

Jsou pachatelé, kteří jsou k dětem přitahováni svým abnormálně strukturovaným sexuálním pudem. Dělí se do tří podskupin:

- a) **svádiví** - k dětem se chovají stejně, jako k dospělým sexuálním partnerům, tyto pachatelé často mívají větší množství vztahů s různými dětmi, někdy se také hovoří o takzvaném „dětském sexuálním kroužku“.
- b) **introvertovaní** - tyto pachatelé nedovedou s dětmi komunikovat, tudíž si vybírají děti menší, jsou typickými pedofily, kteří obcházejí hřiště, mohou se před dětmi obnažovat
- c) **sadističtí** - tyto jedinci se sexuálně vzruší jen tehdy, když své dětské oběti psychicky nebo fyzicky týrají - jedná se o vzácnou sexuální deviaci.²⁶

3.4 Incestní pachatelé

Rodiče, kteří zneužívají své děti, můžeme rozdělit podle hledisek zahrnujících různá kritéria a přístupy. *„Pohlavní styky mezi pokrevními příbuznými jsou v našem kulturním prostředí staré tabu. Za normálních okolností se incestní vztahy vyskytují jen vzácně. Je zajímavé, že již u nižších savců je vzájemná sexuální atraktivita jedinců, kteří spolu vyrostli v jedné skupině, podstatně menší, než u jedinců z různých skupin.“*²⁷

²⁶ Viz VANÍČKOVÁ, *Sexuální násilí na dětech*, str. 33

²⁷ WEISS, *Sexuální zneužívání pachatelé a oběti*, str. 92

3.5 Další typy pachatelů: Situační pachatelé

Tito pachatelé nemají své sexuální zaměření orientované na děti a do interakce se s nimi dostávají z různých příčin. Podle těchto příčin dělíme pachatele do čtyř podskupin.:

- a) **regradování** – tito pachatelé mají nižší sebevědomí, děti jsou svojí dostupností pouze náhradním objektem
- b) **morálně narušení** - pachatelé pouze využívají příležitosti a bezbrannosti dětí, bez jakýchkoliv zábran se dopouštějí různých kriminálních aktivit
- c) **sexuálně nevyzrálí** - jejich pohlavní pud není jednoznačně diferencován, děti jako objekt jsou jen experimentem
- d) **inadekvátní** - tito pachatelé vykazují pedofilní jednání, které je příznakem duševní poruchy.

4. Právní úprava

Již jsme se dozvěděli, co znamenají syndromy CSA s CSEC, možné následky sexuálního zneužívání. Poté jsme se zabývali pachateli. Protože je sexuální zneužívání dětí trestný čin, dostáváme se ke kapitole, která se zabývá právní úpravou. Na začátku se budeme zabývat dvěma zákony, tedy zákonem č. 94/1963 Sb. O rodině a zákonem č. 359/1999 Sb. O sociálně právní ochraně dětí. Na konci kapitoly se dozvíme, jaké jsou trestné činy v souvislosti se sexuálním zneužíváním dětí.

4.1 Zákon č. 94/1963 Sb. O rodině

Ve zmíněném zákoně je přesně vymezeno, co by rodiče vůči svým dětem měli plnit, je to tedy určitý souhrn práv a povinností. Základem je zde rodičovská zodpovědnost, která zahrnuje péči o nezletilé dítě. Především tedy péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodiče jsou povinni důsledně chránit zájmy dítěte. Dále řídit jeho jednání a vykonávat nad ním dohled odpovídající stupni jeho vývoje. Mají právo užít přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a jakkoli ohroženo jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodiče mají také povinnost, respektovat dítě, aby si vytvořilo, s ohledem na stupeň svého vývoje, vlastní názor. Rodiče by měli být svým osobním životem a chováním příkladem svým dětem.²⁸

4.2 Zákon č. 359/1999 Sb. O sociálně právní ochraně dětí

Tento zákon zajišťuje ochranu práva dětí na příznivý vývoj, tedy i právo na sexuální výchovu, která by měla být nejen v rodině, ale i ve škole. Zajišťuje také ochranu opravených zájmů dítěte včetně ochrany jeho jmění a zajišťuje působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

„Sociálně-právní ochrana se zaměřuje zejména na děti,

a) jejichž rodiče:

1. zemřeli,

2. neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti,

3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti;

b) které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do jeho výchovy;

²⁸ Viz Zákon č. 94/1963 Sb. O rodině

c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, žijí se prostitutí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem,

právnických osob odpovědných za výchovu dítěte;

e) na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu; pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí. §6 (2) Jinými fyzickými nebo právními osobami odpovědnými za výchovu dítěte se pro účely tohoto zákona rozumí osoby, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu, (dále jen "osoby odpovědné za výchovu dítěte").

§7 (1) Každý je oprávněn upozornit na závadné chování dětí jejich rodiče.

§7 (2) Každý je oprávněn upozornit orgán sociálně-právní ochrany na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti, na skutečnost, že rodiče nemohou plnit povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, nebo na skutečnosti uvedené v §6 odst. 1 písm. b) až e); tím není dotčena povinnost vyplývající ze zvláštního právního předpisu.²⁹

²⁹ Zákon č. 359/1999 sb. O sociálně právní ochraně dětí

4.3 Trestné činy v souvislosti se sexuálním zneužíváním

Skupina trestných činů spadajících do českého trestního zákoníku Hlavy III. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti se dotýkají jen trestných činů, jimiž „byla ohrožena lidská důstojnost v sexuální oblasti.“ Společnost tím „s důrazem na zajištění práv a svobod zejména žen a dětí především v oblasti pohlavního života poskytuje zvýšenou ochranu lidské důstojnosti v oblasti sexuálních vztahů.“ Zahrnuté trestné činy „postihují jednání, která jsou v rozporu s mravními názory společnosti na sexuální vztahy.“ Kromě lidské důstojnosti chrání „svobodu rozhodování v pohlavních vztazích (znásilnění, sexuální nátlak, kuplířství)“, „nerušený mravní a tělesný vývoj dětí, který by mohl být narušen předčasnými pohlavními styky nebo jiným nevhodným jednáním (pohlavní zneužití, pornografie, prostituce)“, „morální zásadu nedovolující soulož mezi nejbližšími pokrevními příbuznými“ a „mravní výchovu mládeže a mravopověstnost dospělých (pornografie s dětmi)“.³⁰

Jednotlivé trestné činy

- **Pohlavní zneužití § 187**

„Kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let“.

Pro objektivní stránku se rozlišují dva případy:

- Vykonání soulože
- Pohlavní zneužití provedené jiným způsobem

³⁰ Šámal Pavel a kol.: *Trestní zákoník*, str. 1647, 1687, 1683, 1681

- **Znásilnění § 185**

Čin končí tím, že pachatel násilným jednáním nebo pohrůzkou či jiné újmy jiného člověka donutil k pohlavnímu styku, nebo k takovému činu zneužil jeho bezbrannosti.

- **Sexuální nátlak § 186**

Do tohoto trestného činu je zahrnuto chování pachatele, který donutí oběť k pohlavnímu ukájení, obnažování nebo k jinému srovnatelnému chování. Nepochází zde k fyzickému pohlavnímu styku s pachatelem, ale pachatel oběť nutí, aby ona sama prostřednictvím svého těla a na něm prováděla erotické nebo sexuální úkony.

- **Soulož mezi příbuznými § 188**

„Kdo vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém nebo sourozeneckém, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.“

- **Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí § 190**

Objektem trestného činu je *„ochrana dětí před projevy prostituce v blízkosti školy nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro návštěvu osob mladších osmnácti let, což by mohlo mít vliv na jejich mravní vývoj“*.

- **Kuplířství § 189**

„Trestný čin, jehož se dopustí ten, kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným“.

- **Šíření pornografie § 191**

„Zvláště intenzivním a vtíravým způsobem zasahuje a podněcuje sexuální pud, překračuje podle převládajících názorů ve společnosti uznávané

hranice sexuální slušnosti, uráží neakceptovatelným způsobem cit pro sexuální slušnost, vyvolává pocit studu.“³¹

Prozatímní shrnutí

Nyní bych chtěla shrnout dosavadní pojednání o CSA a CSEC. Dozvěděli jsme se tedy, co znamená syndrom CSA A CSEC a jaké mají formy. Velmi často je sexuální zneužívání příčinou komerčního sexu. Praktiky, které používají pachatelé v komerčním sexu, zacházejí s dětmi jako se zbožím a s pouhým prostředkem pro uspokojování druhých. Děti, které byly sexuálně zneužity, trpí řadou následků, jak krátkodobých tak dlouhodobých. Dlouhodobé následky se projevují v dospělosti, ale velmi často jimi oběti trpí celý život. Dále jsme se dozvěděli, jací mohou být pachatelé. Jak se mohou projevovat a jaké mohou mít znaky. Pachatelům nejde o projevení lásky, něhy, ale pouze o moc a peníze. Poté jsme se dostali k právní úpravě, která jasně říká, že komerční a nekomerční sexuální zneužívání jsou trestné činy a je nutno je potrestat. V České republice existují dva zákony, tedy zákon č. 359/1999 Sb. O sociálně právní ochraně dětí, které nám jasně říká, jaká by měla být ochrana práva dětí na příznivý vývoj, tedy i právo na sexuální výchovu. Ta by měla probíhat nejen v rodině, ale i ve škole. Zajišťuje také ochranu zájmů dítěte včetně ochrany jeho jmění a zajišťuje působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny. Zmíněný zákon by měli všichni znát a respektovat ho. Dalším zákonem, je zákon č. 94/1963 o rodině, kde je přesně vymezeno, co by rodiče vůči svým dětem měli plnit, je to tedy určitý souhrn práv a povinností. Základem je zde rodičovská zodpovědnost, která zahrnuje péči o nezletilé dítě. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti patří do skupiny trestných činů spadajících v českém trestním zákoníku do Hlavy III. Tyto činy jsou páčány proti lidské důstojnosti, tedy proti celistvému člověku. Porušují nejen sexuální oblast, ale i identitu člověka.

³¹ Šámal Pavel a kol.: *Trestní zákoník*, str. 1694

5. Lidská sexualita

Již se dostáváme do druhé části mé bakalářské práce. Na začátku se budeme zabývat lidskou sexualitou a vědou sexuologií. Zmíníme tři roviny sexuality a poté se zaměříme na velmi důležitou lidskou důstojnost, která je součástí lidské sexuality. Abychom měli představu o tom, jaké je sexuální chování mladistvých v České republice, uvádím zde určité studie. Tato studie porovnává výzkumy z let 1993, 1998, 2004 a 2008. Dále uvádím další výzkum, ten se zabývá sexuální výchovou. Zejména sexuální výchovou se znalostmi o sexualitě v České republice. Dále bude navazovat kapitola, která se zabývá biblickým pojetím sexuality.

5.1 Vymezení sexuality dle oboru sexuologie

Každý mladý člověk by se měl na svou sexualitu dívat z pohledu těchto tří rozměrů: hlubokého spojení citového a duchovního, budoucího sexuálního jednání a odpovědného rodičovství. Proto dospívání k plnému mužství nebo ženství je zároveň dospíváním k plné odpovědnosti za sebe i za druhého.³²

Sexualita je nedělitelnou součástí všech lidských bytostí. Plný vývoj sexuality souvisí s uspokojováním lidských potřeb. Fenomén sexuality jako výraz lásky zahrnuje všechny roviny, dimenze a funkce sexuality, tzn. alespoň ve zkratce řečeno, tělesně-biologickou, psychickou, meziosobní a sociální rovinu, dimenzi vztahu, rozkoše, reprodukce, funkce regulace vztahu, psychické organizace a generativity, což je vše vztaženo k identitě v rámci

³² Viz Augustyn, *Sexualita v našem životě*, str. 16

biopsychosociálního rozvoje a kontextu sociokulturního, dějinného a nábožensko-spirituálního.³³

Víme, že sexualita přestala být v průběhu dvacátého století tabuizovanou oblastí a s tím došlo postupně k rozvoji vědy, která se sexualitou zabývá – sexuologie. „*Sexuologie je medicínský obor, který se zabývá prevencí, diagnostikou a léčbou chorob a poruch sexuálních funkcí ženského i mužského pohlaví, partnerským soužitím, schopností počít a jejich dysfunkcemi.*“³⁴ Dnešní sexuologie bere v potaz celou šíři problematiky člověka. Nejen že se zaměřuje na tělesnou, ale i psychickou stránku člověka. Do problematiky, kterou sexuologie řeší, patří například problémy se sexuální orientací, poruchy mužské potence a plodnosti, sexuální prožívání, poradenství v oblasti antikoncepce. Ale také poruchy plodnosti nebo poradenství v oblasti HIV/AIDS pozitivních pacientů a další problémy. Sexuologie je ale také zaměřena na řešení společensky závažných problémů, kam spadá posouzení a poté případná ochranná léčba sexuálních delikventů i jejich obětí. Existuje také dětská sexuologie, která řeší poruchy sexuálního chování a vyzrávání. Sexuologie úzce spolupracuje s ostatními lékařskými obory, obzvláště s psychiatrií, klinickou genetikou, urologií, gynekologií, dermatovenerologií a endokrinologií.³⁵

5.2 Tři roviny lidské sexuality

Existují tři roviny lidské sexuality. Jedním z prvních projevů je touha po druhém, tedy tíhnutí k osobě opačného pohlaví. Tento projev se probouzí už

³³ Viz MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

³⁴ Internetové stránky: <http://abecedalekaru.cz/obor/sexuologie/>

³⁵ Internetové stránky: <http://abecedalekaru.cz/obor/sexuologie/>

v období dospívání. Spočívá tedy v tom, že chlapec zakouší potřebu citu a vyhledává dívku a dívka má v sobě hlubokou potřebu být středem zájmu. Zmíněná vzájemná touha po sobě, okouzlení, přitažlivosti, není ve své počáteční fázi ještě spojena s touhou po erotickém chování. Tedy v období dospívání chlapec zamilovaný do dívky na ní myslí, stýská se mu po ní a vyhledává kontakt s ní způsobem sexuálně nezištným. To platí v případě, kdy ještě není sexuálně probuzený předchozí sexuální zkušeností nebo autoerotikou. Pokud ale dívka nebo chlapec byly v dospívání, dětství sexuálně zneužiti, může zde docházet k tomu, že projevují své sexuální chování. V tuto dobu jde ale především o vzájemné „poznání“ citové. Zmíněné období, tedy první období vzájemné citové touhy po sobě, zamilování, je velmi důležité, protože v něm dochází k hlubokému provázání milostného citu se sexuálním chováním. A dále k provázání sexuálního chování se vzájemnou odpovědností za sebe.³⁶ Láska a odpovědnost přikazují zamilovaným, aby s plným sexuálním soužitím vyčkali až do chvíle, kdy uzavřou trvalý svazek, manželství. Vzájemná emocionální touha může být snadno ochuzena o svou hloubku a promarněna, dojde-li k předčasnému pohlavnímu styku.

„Druhým rozměrem lidské sexuality, je tělesné spojení, které přichází jako přirozený doplněk rozměru prvního-tedy plné spojení citové a duchovní. Působením sexuálního pudu se citová touha po druhém skutečně časem proměňuje v touhu po erotickém spojení. Erotický kontakt je vnímám jako projev vzájemného sdílení milostného citu. Erotika se stává řečí, pomocí které si milující vyjadřují vzájemnou odevzdanost. U zralé sexuality však nedochází k egoistickému soustředění se na vlastní vnější pocity.“³⁷ Což je rozdíl, pokud dojde k násilnému pohlavnímu styku, kde dochází k egoistickému soustředění

³⁶ Viz Augustyn, *Sexualita v našem životě*, str. 15-16

³⁷ Augustyn, *Sexualita v našem životě* str. 16

se na vlastní pocity. Sexuální soužití je velmi důležitým doplňkem setkání citového a duchovního.

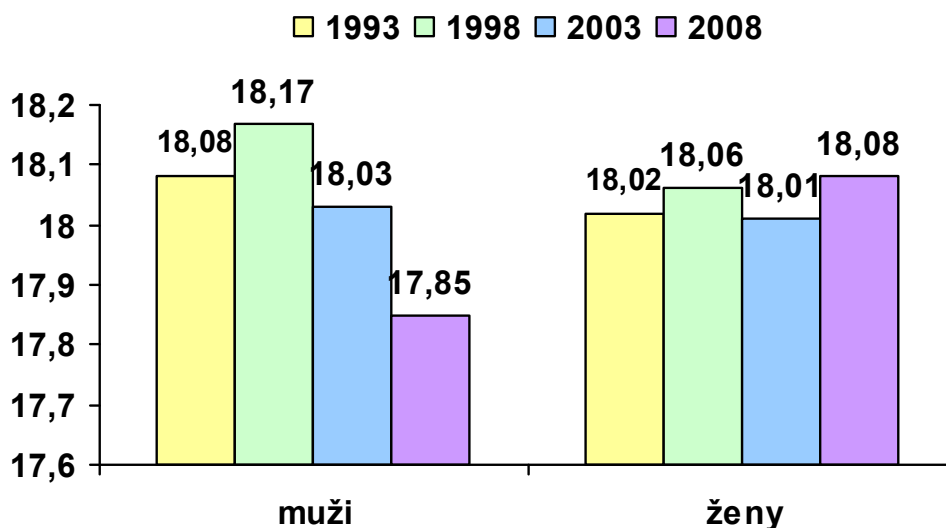
Posledním rozměrem lidské sexuality je zkušenost rodičovství-tedy otcovství a mateřství. Se zralým sexuálním chováním se pojí předávání života. Ovšem sexualita, která k tomuto aspektu nepřihlíží, bude vždycky svým způsobem nezralá. Zmiňuji zde výzkum, který provedl sexuologický ústav 1. LF UK a VFN v Praze. Zmíněný výzkum porovnává výzkumy z let 1993, 1998, 2004 a 2008.

V České republice probíhá od roku 1993 naprosto ojedinělý projekt – a to sledování změn v sexuálním chování obecné populace opakovanými výzkumy v intervalu pěti let. Tento výzkum je ojedinělý především v tom, že zatím v žádné zemi neproběhlo podobné periodické zkoumání stejnou metodou, tedy že zatím nikde nejsou k dispozici srovnatelná data o dlouhodobých trendech v sexuálních aktivitách obyvatelstva. Odborným garantem všech čtyř opakování byl Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN (prof. Weiss a doc. Zvěřina). Bylo dotazováno celkem 1 719 osob (v roce 1993), 2 003 osob (v roce 1998) a 2 000 osob (v roce 2003 a v roce 2008). Soubory byly reprezentativním vzorkem populace České republiky starší 15 let. Výsledky svědčí o tom, že počátky partnerské sexuality se neurychlují. Věk první schůzky, zamilovanosti a polibku se u mužů a žen podstatně neliší a v posledních 10 letech nedošlo k podstatným změnám; tyto aktivity probíhají kolem 15. roku věku. Stejný je i věk zahajování nekoitálních aktivit ve smyslu neckingu (tedy mazlení od pasu nahoru) – u mužů je to kolem 16. roku u žen o rok později. První petting (mazlení po celém těle včetně genitálního dráždění) je u mužů i žen zahajován v průměru kolem 17. roku. První delší partnerské vztahy (tedy delší než šest měsíců) navazují muži i ženy kolem 18. roku věku.³⁸

³⁸Internetové stránky: <http://www.urologiepropraxi.cz/pdfs/uro/2009/03/02.pdf>

Zde vidíme graf, který nám ukáže věk pro první pohlavní styk u mladistvých v těchto letech.

Graf: První pohlavní styk- věk³⁹

Dalším důležitým bodem z výzkumu je zkušenost s komerčním sexem. Celkem 3 % žen uvedla, že někdy v životě poskytla sex za peníze. Styk s prostitutkou mělo 14 % mužů (stejná hodnota platí pro r. 2003 a 1998 a v roce 1993 pouze 9 %). Pozitivním trendem je však to, že se výrazně zvýšil počet uživatelů kondomu při těchto stycích – vůbec ho nepoužívá pouze 9,4 % zákazníků prostitutek (v r. 2003 to bylo 8 % v roce 1998 12 % a v roce 1993 dokonce 29 %).⁴⁰

³⁹Internetové stránky: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008.pdf>

⁴⁰ Internetové stránky: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008.pdf>

Dále zde zmiňují určitou studii, která se zabývala *sexuální výchovou se znalostmi o sexualitě v České republice*. „Tato studie nám sděluje, že v ČR mládež přistupuje k sexu zodpovědněji, než dříve. Přičemž doba prvního styku se pohybuje, od 17 do 18 let, klesá počet sexuálních partnerů průměrného Čecha, mladí méně střídají partnery a více používají antikoncepci, klesá i počet potratů.⁴¹ Roste ale významně počet sexuálně zneužitých dětí do 15 let a u chlapců intrafamiliární forma zneužití, pouze menšina zneužití je oznámena. Narůstá rovněž počet žen s opakovanou sexuálně agresivní zkušeností (mezi 16. a 25. rokem), převaha těchto agresivních zkušeností je v rámci manželských či partnerských vztahů a opět se oznamuje jen nepatrné množství případů. Zvyšuje se počet českých mužů se zkušeností s komerčním sexem, v komerčních sexuálních stycích roste obecně zastoupení nekoitálních sexuálních aktivit, nedostatečné je používání kondomů při komerčním sexu.⁴² Studie o sexuální výchově v ČR dokládají, že hlavním zdrojem informací o sexualitě jsou pro české muže a ženy jejich vrstevníci, tedy kamarádi a známí, rodina a škola se uplatňují naprosto nedostatečně.

Studie o sexuální výchově a komunikaci o sexualitě v rodině provedená v roce 2001 mezi studenty a uční středních škol a odborných učilišť ve věku 17-18 let přinesla tyto výsledky ohledně obsahu a průběhu sexuální výchovy, získávání informací o sexualitě a postojů k sexualitě a k sexuální výchově.⁴³

⁴¹ MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁴² MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁴³ MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

Nejčastěji získávají dospívající informace o sexualitě a pohlavním dospívání od spolužáků či kamarádů (81 %) a z médií (66 %). Polovina získala informace od matky, 47 % od učitelů, 40 % od partnera či partnerky a pouze 23 % od otce. Tito mladí lidé si přitom přejí informace o sexualitě a pohlavním dospívání nejvíce od partnera a od rodičů, tzn. od blízkých osob, s nimiž je poji hlubší citový vztah. A polovina z nich chce se svými dětmi v budoucnu mluvit o sexualitě více, než s nimi mluvili jejich rodiče. Ve třech čtvrtinách byla tématem sexuální výchovy láska a partnerské vztahy, v polovině hodin se mluvilo o pohlavním dospívání, antikoncepci, pohlavně přenosných chorobách a o pohlavním styku. Jen bohužel v necelé třetině hodin bylo tématem nebezpečí sexuálního zneužívání. Vlastní matka či otec poskytli jako nejdůležitější sdělení o sexualitě formu varování před těhotenstvím nebo před pohlavně přenosnými chorobami. Pouze zanedbatelná část považovala za nejdůležitější sdělení, že by se měla sexualita spojovat s láskou.⁴⁴ Dvě třetiny respondentů uvedly, že se mohly v rodině zeptat na tyto otázky, jedna třetina to hodnotila negativně. Přitom je jich naprostá většina přesvědčena o tom, že by se jim mělo dostávat již ve školním věku úplných a otevřených informací o všech otázkách pohlavního života. Ze studie tedy vyplývá, že většina české populace dostává informace o sexualitě od svých vrstevníků a že je velmi důležitá a požadovaná sexuální výchova zejména v rodině a ve škole. Důležitost i výbušnost problematiky dokládají diskuse kolem sexuální výchovy ve školách a připraveném materiálu MŠMT v posledním roce.⁴⁵

⁴⁴ MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁴⁵ MILFAIT, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

6. Biblické porozumění sexuality

Dostáváme se ke kapitole, kde se budeme zabývat sexualitou z pohledu Bible. Nejdříve si vysvětlíme, co znamená člověk stvořený k obrazu Božímu. Poté přejdeme na vztah muže a ženy, který je velmi důležitý. S tím velmi úzce souvisí přikázání lásky, které je nám dáno od Boha. Dalším důležitým tématem bude celistvé chápání člověka, které bude navazovat poté. Tímto se dostáváme k pozitivnímu pohledu na sexualitu.

6.1 Člověk stvořený k obrazu Božímu a podobenství

Nejen že Bůh stvořil nás jako člověka, jeho tělo, duši ale stvořil i naši sexualitu. Bůh nás stvořil k jeho obrazu.

„I řekl Bůh: ‚Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.‘ Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil“ (Gen 1,26-27); „...V den, kdy Bůh stvořil člověka, učinil jej k podobě Boží. Jako muže a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je člověk)“ (Gen 5,1-2) v kněžské, raně poexilní zprávě o stvoření; a dále se jedná o místo „Kdo prolíje krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím“ (Gen 9,6) v ustanovování řádu života po potopě.⁴⁶

Člověka stvořeného podle obrazu a podobenství Boha považuje židovská tradice za zásadní a důležitou výpověď a nejhlubší pravdu o významu,

⁴⁶ Bible, Genesis

tajemství a určení člověka a jeho existence. Zmíněná idea vystihuje takové pojetí člověka pouze ve světle pojetí Boha jako stvořitele, jenž představuje nejvyšší spravedlnost a milosrdenství, je pánem nad přírodou a dějinami, které transcenduje. Člověk má tedy velkou účast na božském způsobu bytí.

Člověk je zde člověkem hlavně proto, že je prostřednictvím toho, co má společného s Bohem. Je jako celý člověk partnerem Boha. Z toho vyplývá, že se zdůrazňuje velká úcta ke každému člověku. A tedy i vzájemná úcta. Lidský život je cenný pro Boha. Každý jediný člověk je drahocenný. Tato myšlenka se přibližuje přirovnáním, že kdo zkaží či zmaří jediný lidský život, je to stejné, jako kdyby přivedl ke zkáze celý svět.⁴⁷

Spolu se sexualitou je také spojena lidská důstojnost. Pokud někdo porušuje lidskou důstojnost, jedná tak protiprávně, jedná proti lidské identitě a proti celistvému člověku. Lidská důstojnost souvisí se všemi oblastmi našeho těla.

„Unie, vědoma si svého duchovního a morálního dědictví, se zakládá na nedělitelných a všeobecných principech lidské důstojnosti, svobody, rovnosti a solidarity; spočívá na zásadách demokracie a právního státu“ (Preambule).

„Lidská důstojnost je nedotknutelná. Musí být respektována a chráněna.“⁴⁸

„Pojem lidské důstojnosti budeme proto chápat jako premisu lidských práv, která ji konkretizují. Můžeme tedy říci, že respektování, ochrana a zajištění jednotlivých základních lidských práv znamená respektovat, chránit a zajišťovat lidskou⁴⁹“.

S lidskou důstojností se velmi často setkáváme jako s argumentem v různých etických a právních diskusích a také jej najdeme v nejrůznějších dokumentech. Patří k našim právům a patří tak každému, bez ohledu na jeho

⁴⁷ Viz MILFAIT, Idea člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobnosti (imago Dei/imago Christi), Teologická etika, manuskript, 2012

⁴⁸ Listina základních práv, r. 1992

⁴⁹ René Milfait, *Lidsko-právní princip lidská důstojnost*, Teologická etika, manuskript, 2012

věk, pohlaví, etnický původ a dalších výhrad. Lidská důstojnost tvoří základ pro lidsko-právní dokumenty dále pro étos sociálních pracovníků i pro církve. Princip lidské důstojnosti se vztahuje ke všem lidským právům. Je zde nutné zmínit, že pokud někdo porušuje něčí lidskou důstojnost, porušuje tak jeho práva. Lidská důstojnost musí být tak respektována.⁵⁰

6.2 Vztah muže a ženy

Vztah muže a ženy je velmi důležitý a stěžejní pro bakalářskou práci. Mluvíme o vztahu mezi mužem a ženou v manželství, kde jsou vztahy spojeny s trvalostí a výlučností a je otevřen důvěrný prostor pro vzájemné darování a přijímání, pro bezpečí, věrnost a pro možné zodpovědné přijetí dítěte, jestliže to dovoluje zdravotní stav manželů. Mohou zde ale i nastat možné těžkosti a vývoj v oblasti sexuálního soužití. I v oblasti manželské lásky a sexuality platí zásada graduality to znamená postupný růst, rozvoj a naplňování. Pokud ale dojde k nucení či egoistické zaměření jen na uspokojení svých sexuálních potřeb a přitom používání druhého jen jako prostředku bude narušovat rozvoj vztahu v manželství i mimo něj.⁵¹

Základem pro vztah mezi mužem a ženou v manželském vztahu, včetně sexuality patří dle teologicko-etického pohledu ve vzájemné lásce, resp. přikázání lásky. Zmiňuji zde vyjádření církve v římskokatolické perspektivě po II. vatikánském koncilu. Sexualitě je zde rozuměno v širším smyslu, než jen jako „*sobecky pěstované erotické přitažlivosti, která velice rychle a uboze vyprchá*“ či *aktu plození: „sexualita, při níž se muž a žena navzájem darují (...) naprosto není něco čistě biologického, ale týká se nejvnitřnějšího jádra lidské*

⁵⁰René Milfait, *Lidsko-právní princip lidská důstojnost*, Teologická etika, manuskript, 2012

⁵¹René Milfait, *Lidsko-právní princip lidská důstojnost*, Teologická etika, manuskript, 2012,

osoby jako takové. Uskutečňuje se opravdu lidským způsobem jenom tenkrát, když je začleněna do lásky, s jakou se muž a žena sobě navzájem až do smrti bezvýhradně zavazují. Úplné tělesné sebeodevzdání by byla lež, kdyby nebylo znamením a plodem úplného osobního sebeodevzdání, zahrnujícího celou osobu i v její časové dimenzi.⁵² Partnerské vztahy a sexualita znamenají velmi důležitou oblast lidského života, kterou chtějí nejen křesťané lidsky důstojně utvářet v soukromém i veřejném životě. Vztah muže a ženy je podmíněn příkázáním lásky, kterým se budeme zabývat v další kapitole.

6.3 Základní aspekty jako je vztah lásky- příkázání lásky

Je zde nutné zmínit také příkázání lásky. Láska je jako dar Boží a láskyplná blízkost s druhým člověkem, jež se poznává a prožívá jako vlastní určení a může nám pak přinášet štěstí a naplnění. Ovšem v prostituci nebo sexuálním zneužívání je láska zcela zničena. Lidská sexualita a dvojpohlavnost patří k dobrému stvořitelenskému aktu, mají spojovat dvě osoby. A rozkoš jako správně zasazenou součást lze považovat za životní sílu. Primátem mezi principy pro lidsky důstojné utváření patří příkázání lásky.

„Příkázání nebude přehlížet, ale naopak rozlišovat různé situace, rozměry a významy, hlediska, kontexty, citlivě vnímat ponižující a ničivé praktiky a připomínat i potřebu odpuštění, smíření a nových začátků.“⁵³

Do vztahu lásky se řadí i princip vzájemnosti, který se může i v oblasti sexuality zneužít egoismem, jenž degraduje osobu na pouhý objekt, i nesprávně pochopeným totálním altruismem a maří skutečnou lásku. Zmíněný princip vzájemnosti staví na schopnosti člověka vést zodpovědně svůj život a

⁵² Milfait, Lidská sexualita jakou součástí a příklad teologickoetické reflexe v oblasti partnerských vztahů a osobnosti

⁵³ Milfait, Lidská sexualita jakou součástí a příklad teologickoetické reflexe v oblasti partnerských vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript, 2012

poznávat, co je dobré pro něj i pro jeho bližní. Ale tehdy se opět může někdo odvolávat na tzv. svobodu a zneužívat ji tím, že výhradně a bezohledně hledá jen svůj prospěch. „*Může to vyjádřit i pohled na sexualitu jako na rozsáhlé médium komunikace, které slouží jako řeč těla vzájemného poznání, porozumění a sdílení. Trefně tento směr úvahy vystihuje biblické pojetí, které označuje pohlavní spojení muže a ženy výrazem: „I poznal člověk svou ženu.“ (Gen 4,1). Tím se konstatuje, že pohlavní spojení je více než vykonání soulože a že zahrnuje porozumění celému člověku s účastí těla, duše, ducha a všech smyslů. Proto lze na pohlavnost nahlížet jako na médium, v němž se mohou lidé vzájemně otevírat a bezprostředním způsobem si porozumět.*“⁵⁴ Setkávají se i ve své zranitelnosti a křehkosti a mohou zakoušet něhu.

Je zde tedy důležitý rozdíl mezi pozitivní základní normou sexuální etiky a negativní. Tedy pozitivní znamená, sexuální vztahy musí odpovídat étosu lidské důstojnosti, který normativně rozvíjí vzájemnou úctu muže a ženy. Láska a sexualita souvisí s opravdovou vzájemnou péčí dále s poskytováním opory, jistotou, se soudržností, s bezpečím a lidskou vřelostí.

Ale pokud dojde k svévolným a násilným narušením tak intimní sféry tak zranitelných a celkově nezralých lidských bytostí, jak se tomu děje v případech sexuálního zneužívání, umírá důvěra poškozené osoby dítěte. To zase brání životu lásky a neumožňuje se plně prožívat sexualitu.⁵⁵

⁵⁴ Milfait, Lidská sexualita jakou součást a příklad teologickoetické reflexe v oblasti partnerských vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript, 2012

⁵⁵Viz Milfait, Lidská sexualita jakou součást a příklad teologickoetické reflexe v oblasti partnerských vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript, 2012

6.4 Celistvé chápání člověka

Co to vlastně znamená celistvé chápání člověka? Je to určité porozumění člověku jako stvořenému obrazu a podobenství Božímu a obnovenému a nabídnutému příběhem Ježíše z Nazaretu rozvineme v rámci vztahu člověka k sobě samému a stále aktuální problematice vztahu duše a těla.

Na začátku bych chtěla zmínit, že typickým příkladem, při kterém se porušuje celistvost člověka, je sexuální zneužívání dětí. Tedy u sexuálního zneužívání dětí, se mluví o tom, že dotyčné osoby prodávají své tělo, nebo že zákazníci požadují těla či určité tělesné části žen, mužů či dětí v prostituci. Můžeme si poté všimnout některých textů na varovných letáčcích: například *Tvé tělo patří tobě!* Ale někdy se i označuje sexuální zneužívání dětí či dokonce pojednání o prostituci jako vražda duše.⁵⁶

Velmi často se zapomíná na celistvé chápání člověka, tedy těla a duše. Řada lidí se domnívá, že pokud je někdo sexuálně zneužit, má následky pouze tělesné. To ale není vůbec pravda, následky sexuálního zneužívání dětí i vykořisťování dětí v prostituci ukazují na tělesné i psychické následky a následky sociální, mravní i duchovní. To vše, ale spolu ještě s potřebami pachatelů druhého ovládat a mít nad ním moc, vede ke zjištění, že se praktiky sexuálního zneužívání dětí i obchodu se ženami týkají celé osoby dítěte a žen a že se tak jedná o prodej celého člověka. Je zde tedy souvislost s pojetím člověka vzhledem k napětí tělo-duše a tím i se vztahem člověka k sobě samému. Základem pro chápání člověka je stvoření člověka jako obrazu a podobenství Božího. Z toho nám plyne, že v Bibli, je tedy člověk chápán vždy

⁵⁶ Viz Milfait, Celistvé chápání člověka, Teologická etika, manuskript, 2012

celostně a jednotlivé pojmy překládané jako tělo, duše, duch či srdce představují určité aspekty či způsoby jeho života nebo jeho celého.⁵⁷

Tedy tělo vyjadřuje celého člověka v jeho nespolehlivosti, pomíjivosti, chatrnosti, chudobě, slabosti, křehkosti, náchylnosti k vině a hříchu, v jeho vztahu k lidskému společenství, k rodině. Když se vrátíme ke kontextu příkladů z oblasti sexuality, lze konkrétněji zmínit řád pohlavního života a zákaz pohlavního styku s příbuznými. Vyskytuje se pojem *prokrvené tělo* pro pokrevně, tělesně příbuzného. Tělo je přesto to, co umožňuje člověku existenci ve světě. Považuje se za jedinou součást světa, jež se pociťuje zevnitř a vnímá zvenku.“ *Člověk je ve světě přítomný a činný tak, že se jeho každý úkon má projevat jako ztělesnění ducha a zduchovnění těla.*⁵⁸ *Tělesnost v celistvém novozákonním pohledu na člověka hraje důležitou roli v jednání a při soudu: „Vybízím Vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe (v poznámce: svá těla) přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá (v poznámce: rozumná, tj. ne ceremoniální) bohoslužba“ (Řím 12,1); „Vždyť se všichni musíme ukázat před soudním stolcem Kristovým, aby každý dostal odplatu za to, co činil ve svém životě, ať dobré či zlé“ (2 Kor 5,10)“.*⁵⁹

Víme, že tělo může také prozrazovat i celkovou duševní rozháranost dítěte. Obzvláště se pak sepjetí duše a těla projeví v sexualitě jako v prožitku, který doslova zachvátí duši, dítě v něm samém. Pokud dojde k prostituci, kde se sexualita a něžnost redukuje na tělesnou zkušenost.

„Ale přitom se v sexualitě prolíná tělesná i duševní zkušenost, nedají se oddělovat pocity duševní a tělesné. Zkušenost tělesného prožívání utváří svou trvalostí či opakováním, jak se to děje v sexuálním zneužívání dětí, i cítění duše dítěte a jeho porozumění sobě samému, tzn. jeho morální identitu.

⁵⁷ Viz Milfait, *Celistvé chápání člověka, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012*

⁵⁸ Milfait, *Celistvé chápání člověka, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012*

⁵⁹ Bible

Mluvíme-li v této souvislosti o duši dítěte, jedná se tak o jeho identitu, jeho sebeporozumění, vztah k sobě samému i k okolnímu světu.⁶⁰

6.5 Pozitivní pohled na sexualitu

Do této chvíle jsme se zabývali, jaký má dopad sexuální a komerční sexuální zneužívání na lidskou sexualitu. Je to tedy dopad velmi negativní. Nyní se dostáváme k tomu, abychom si uvědomili, že sexualita má své pozitivní stránky.

„Bůh stvořil člověka i s jeho sexualitou, sám Stvořitel mu dal tento zvláštní dar, jakým je mužské nebo ženské pohlaví. Kniha Geneze říká, že Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: Plod'te a množte se a naplňte zemi. Bůh viděl, že všechno co učinil, je velmi dobré“⁶¹.

Sexualita je sama o sobě tedy se záměrem Stvořitele velmi dobrá. Nemůžeme jí tedy chápat jako něco „nečistého, špinavého a špatného“. Přeci to je v úmyslu Božím a musí být přijata člověkem jako dar, krásný a dobrý. Takovýto dar sexuality ale člověk nedostává v hotové a zralé podobě. Zmíněný dar je zároveň naším úkolem a naší povinností je také ho opatrovat, rozvíjet ho k dobru vlastnímu i druhých. Základem pro sexualitu je také sexuální výchova sebe i druhých. Ta nás učí dívat se na sexualitu pozitivně, měla by předcházet také sexuálnímu zneužívání. Může zde vzniknout ale i otázka, Když je sex něco krásného, tak proč o něm dospělí tak neradi mluví? Bůh stvořil člověka s jeho sexualitou a to proto, aby v rámci zákonů, které jsou do tohoto daru vepsány, ji využíval ke svému dobru a k dobru jiných. Sexualita se řídí určitými zákony. Základem je, aby člověk tyto zákony prvně poznal a pak se

⁶⁰ Milfait, Celistvé chápání člověka, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁶¹ Bible, Genesis 1,27-28.31

jim přizpůsobil. Pouze ten, kdo zmíněné zákony vepsané do lidské sexuality bere na vědomí, může ji plně a zrale využít. Je zde nutné zmínit, že sexualita není příležitostí k „lacinému“ povyražení a zábavě. Nepřizpůsobením se zákonům, které v ní vládou, je namířeno především nikoli proti Bohu, ale proti člověku samotnému. Pokud dojde k zneužívání sexu, zvláště v závažných případech, je pramenem těžkých utrpení.⁶²

7. Negativní a pozitivní normy v rámci etiky partnerských vztahů

Lidská sexualita je důležitá, protože může podporovat lidské zrání a vzájemné obohacování, vnímání a uskutečňování určitých hodnot, ale že současně chybný výklad jejího smyslu naopak působí odlidštění, rozpor se sebou samým a s tím, co je v člověku lidské, a tak se dotýká mravního řádu. Určité zacházení se sexualitou, ale také souvisí s předchozími rozhodnutími, s postojovými životními vzorci a odpovídá tomu, zda se pohlavní určení muže či ženy integruje do osobního uskutečňování života, zda se chápe jako služba realizaci lidské lásky. My se nyní budeme zabývat stanovením pozitivních a poté negativních základních norem sexuální etiky.⁶³ *„Nejprve zmiňuji pozitivně formulované hledisko, které nám říká, že sexuální vztahy musí odpovídat étosu lidské důstojnosti, který normativně rozvíjí vzájemnou úctu muže a ženy, v jejímž rámci si oba projevují respekt jako subjekty a nositelé osobní důstojnosti i v oblasti pohlavního společenství. Intenzita a výrazová forma sexuálního vztahu musí k tomu, aby byla považována za mravně dobrou a přiměřenou, odpovídat skutečnému vztahu partnerů a stupni jeho*

⁶² Viz Augustyn, *Sexualita v našem životě*, str. 12-13

⁶³ Viz Milfait, *Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti*, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

závažnosti“.⁶⁴ S tím také souvisí a zdůrazňuje se, pro eticky zodpovědnou integraci lidské sexuality pozitivní norma monogamie, jak se může vyjadřovat úctou a věrností v manželství.

Přemostíme-li se k negativním normám, znamená to, jak se sexualitou nelze zacházet. Zde je nutné zmínit, že veškeré negativní zkušenosti z dětství a předčasné formy sexuality a jejich případná fixace na krátkodobý zážitek mohou zpožďovat či dokonce blokovat vývoj k schopnosti lásky mezi osobami. *„Právě v problematice komercializace sexu v prostituci s dětmi se potvrzuje, že nelze sexualitu omezovat jen na určité tělesné zóny a zapomínat na to, že se dotýká lidského srdce, doslova středu člověka, že musí zůstat spojena s upřímnou a pravdivou láskou, jež požaduje důvěru a věrnost a potřebuje jako fundament rovnoprávné partnerství mezi dvěma lidmi. V sexualitě jde o plně vydařený život člověka a jeho štěstí. Láska a sexualita souvisí přeci s opravdovou vzájemnou péčí, s poskytováním opory, se soudržností, s bezpečím, jistotou a lidskou vřelostí. Svévolným a násilným narušením jak intimní sféry tak zranitelných a celkově nezralých lidských bytostí, jak se tomu děje v případech sexuálního zneužívání, umírá důvěra poškozené osoby dítěte. To zase brání životu lásky a neumožňuje se plně prožívání sexuality.“*⁶⁵

Je známo, že sexualitou jako darem Božím se velmi často pohrdá a pokřivuje se. Zvláště pro mladistvé je těžké najít zralý vztah k vlastnímu tělu a každé narušení vývoje v tomto směru má závažné důsledky. Proto je sexuální zneužívání dospělých vůči dětem nejen opovržením hodné jako násilné činy, ale mají také strašné psychické a sociální následky. Nejen, že dochází k narušení

⁶⁴ Milfait, Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁶⁵ Milfait Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

intimní sféry, umírá i důvěra člověka a bez důvěry není možná láska a bez lásky se zase nemůže sexualita plně prožívat.

8. Náčrt zodpovědné sexuální výchovy

Již se dostáváme k poslední kapitole mé bakalářské práce. Zmíněná kapitola nám objasní, jak je sexuální výchova důležitá a potřebná.

K základním sexuálním právům patří právo na dostatečnou sexuální výchovu, která vytváří předpoklad pro naplnění kvality života a týká se tedy dětí a dospělých. Této výchovy by se měly zúčastnit všechny společenské instituce. Primárně mají právo a povinnosti samozřejmě rodiče dítěte. Se zmíněným právem ale souvisí i právo na široké, objektivní a faktické informace o lidské sexualitě, která pak vytváří předpoklad pro správné rozhodování v oblasti sexuálního života.⁶⁶

Velmi důležité je, aby děti mohly zažívat vztahy lásky ve své rodině, ve svém okolí, mít i v této oblasti vzory a sami se zacvičovat do postojů lásky a způsobilosti rozvíjet takové partnerské vztahy. Autorka Lenka Šilerová, ve své publikaci věnované sexuální výchově připomíná, že sexuální výchova v rodině nebo ve škole, nemá být jen informacemi o pohlavním styku a antikoncepci.⁶⁷ Velmi důležité je v rámci sexuální výchovy, rozvíjet u dítěte vztah k vlastnímu tělu, k přijetí vlastní tělesnosti, tím k sobě samému a k sexualitě. Sexuální výchova prováděná od dětství může zmenšit nebezpečí sexuálního zneužití a odtud i komerčního sexuálního zneužívání dětí. Děti se musí dozvědět, že jejich pohlavní orgány jsou místem, kterého se nikdo jiný kromě lékaře a rodičů při hygieně nesmí dotýkat. Ale také, že děti nesmí nikdo nutit, aby se

⁶⁶ Lidská sexualita jako součást a příklad teologické reflexe oblasti vztahů a osobnosti, Teologická etika, manuskript učebnice, 2012

⁶⁷ Viz ŠILEROVÁ, *Sexuální výchova, Jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*, str. 11-18

dotýkaly těchto orgánů druhých lidí. Děti, které mají naučené návyky pro pohlavní orgány, se mohou lépe bránit sexuálnímu zneužívání, či lépe pak popisovat, že k němu došlo. V rámci sexuální výchovy je velmi důležité, aby se dítě dozvědělo, že sexuální život patří do stabilního a důvěrného vztahu. Je spojen s láskou, něhou, se vzájemným poznáváním, zodpovědností a úctou.

Pro správně zdařilou sexuální výchovu je také potřeba, aby se dítě nebo mladiství uměl orientovat v informacích o sexualitě, s nimiž se často setkáváme na stránkách časopisů, televizních pořadech, reklamách.⁶⁸

Základem pro sexuální výchovu je součinnost rodiny, školy a pak církve. Nejpřirozenějším prostředím se považuje rodina. Ta by měla mít v sobě blízkost a intimitu. V rodině se velmi často sdílejí hodnoty ohledně mezilidských vztahů, peněz, partnerských vztahů a volného času. Dítě velmi ovlivňuje ve zmíněné oblasti vzájemný vztah rodičů a jejich vztah k dětem, proto zde hraje velkou roli vztah, poučení a vzor. Děti tak mohou poznat, že sexualita má velkou hodnotu, že je výrazem vzájemného obdarování a vyjádření lásky. Rodiče jsou klíčoví, vzhledem k tomu, že by se měli zajímat o obsah a způsob takové výuky. Správná a pozitivní sexuální výchova má velmi pozitivní vliv na dítě, jeho celostní vývoje. Důležité je, aby podávané informace a učitelé byli pravdiví a upřímní. Učitelé musí informace podávat přiměřeně k věku a rozumovým schopnostem dítěte. Do zmíněného předmětu se také řadí, respektování hranic, kam je možno zařadit intimní sexuální život rodičů. Tím se myslí, aby si rodiče uvědomovali svou intimitu a aby nedošlo k tomu, že dítě bude svědkem sexuálních zážitků. Proto je také důležité, aby se dítě naučilo klepat při vstupu do místnosti, do koupelny.⁶⁹

⁶⁸Viz ŠILEROVÁ, *Sexuální výchova. Jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*, str. 11-18

⁶⁹ Viz Augustyn, *Sexualita v našem životě*, str. 21-29

9. Výstupy a doporučení

Nyní se dostáváme k určitým výstupům a možným doporučením pro zodpovědně utvářenou sexualitu. Začala bych tedy určitými výstupy, které vychází z práce. Na základě určitých výzkumů a statistik je silná souvislost mezi sexuálním zneužíváním v dětství a poté „rizikovým chováním“ v oblasti sexuality a praktik komerčního sexu v dospělosti. Proto je sexuální zneužívání považováno jako jedna z hlavních příčin komerčního sexuálního zneužívání dětí. Pokud někdo sexuálně zneužije dítě, ve všech případech s ním zachází jako se zbožím a pouhým prostředkem pro uspokojování svých potřeb. Dítě pak trpí řadou následků nejen fyzických ale zejména psychických. Často si může hrát s mladšími dětmi takzvané sexuální hry, kdy opakuje, to co mu bylo konáno. V dospělosti ve většině případů není schopen zodpovědně utvářet svou sexualitu. Často propadne prostituci, není schopno najít si a udržet partnera. V dospělém a mladistvém věku ve většině případů může být sexualita spojena s citovým zraněním a křivdou. Takovéto zacházení se sexualitou je v jasném rozporu se zjištěnými představami a zkušenostmi spojenými se sexualitou u mladistvých. V dospělém a mladistvém věku ve většině případů může být sexualita spojena s citovým zraněním a křivdou.

Základem pro zodpovědné utváření je sexuální výchova, která je velmi důležitá a můžeme jí chápat i jako možnou prevenci sexuálního zneužívání. Dalším výstupem z mé bakalářské práce je zjištění nedostatečné sexuální výchovy. Z výzkumu je patrné, že hlavním zdrojem informací o sexualitě zjišťují mladiství od vrstevníků, kamarádů, přičemž škola a rodina tyto informace podává nedostatečně. Z toho vyplývá, že mladiství mají zkreslené představy o sexualitě. Zacházení se sexualitou v rámci praktik CSA a CSEC neodpovídá obecně představám mladých lidí o sexualitě a představuje možnost, jak v pluralitní společnosti dojít ke shodě ohledně toho, co patří do

zodpovědného zacházení se sexualitou. Základem proto je ale zodpovědná sexuální výchova. Určitým doporučením je zodpovědná sexuální výchova, která by měla být realizována jak v rodinách, tak ve školách. Každý z nás má právo na zodpovědnou sexuální výchovu.

Závěr

Nyní se dostáváme k závěru mé bakalářské práce. Na začátku bych chtěla shrnout základní body mé práce. Jako prvně jsme se zabývali problematikou syndromu CSA a CSEC. Vysvětlili jsme si také, jaké jsou formy zmíněných syndromů. Poté jsme se zabývali možnými následky, kterými děti trpí. Nejen krátkodobými ale i dlouhodobými, které se projevují v dospělosti. Zde jsme se zaměřili na následky zejména v oblasti sexuality, jak u dětí tak pak v dospělosti. Pro ilustraci možných následků, jsme si zde mohli přečíst pravdivý dopis, který psal muž, který byl sexuálně zneužit v dětství. Z dopisu jsou vidět zdrcující následky sexuálního zneužívání. Navázali jsme kapitolou, která se zabývala pachateli. Zde jsme si řekli, jaké mohou být typy pachatelů. Protože je sexuální zneužívání trestný čin, zabývali jsme se dále právní úpravou. Zde jsme si vyjasnili, jaké zákony v České republice nám jasně říkají, jaká má být ochrana práva dětí na příznivý vývoj, tedy i právo na sexuální výchovu, která by měla být nejen v rodině, ale i ve škole. Dále jsme se v kapitole zabývali trestním zákoníkem. Tedy zejména tím, jaké trestné činy jsou v souvislosti se sexuálním zneužíváním. Před další důležitou kapitolou, jsme si shrnuli důležité poznatky. Pak jsme se dostali do druhé části mé bakalářské práce, tedy k lidské sexualitě. Prvně jsme si vysvětlili, co to vlastně znamená lidská sexualita. Zabývali jsme se také oborem sexuologie, zde jsme si zmínili určité výzkumy o sexuálním chování mladistvých v České republice v určitých letech. Poté, jsme se dozvěděli, jaké jsou tři roviny lidské sexuality.

Následovalo téma lidské důstojnosti, která je velmi důležitá a má souvislosti s lidskou sexualitou. Následovala další kapitola, která byla věnována biblickému porozumění sexualitě. Zde jsme se zabývali vztahem muže a ženy, celistvým chápáním člověka a člověkem stvořeným k obrazu božímu. Posléze navazovala kapitola pozitivní pohled na sexualitu. Tímto jsme se dostali k posledním kapitolám. Následovala kapitola, která pojednávala o pozitivních a negativních normách v rámci etiky partnerských vztahů. Na tuto kapitolu navázalo poslední téma, kde jsme se dozvěděli možná východiska pro zodpovědně utvářenou sexualitu.

Nyní bych se chtěla vyjádřit ke stanovenému cíli. Na začátku práce, jsem si vytyčila cíl: *na základě sexuálního a komerčního sexuálního zneužívání dětí ukázat odůvodnění eticky a právně nepřijatelné zacházení se sexualitou v pluralitní společnosti.* Domnívám se, že jsem k tomuto cíli došla. Na základě studií, výzkumů a zjištěných důležitých poznatků o této problematice. Tedy zejména, mladiství, kteří byli v dětství sexuálně zneužiti, nejsou schopni přijatelně zacházet se svou sexualitou v pluralitní společnosti. Jejich sexualita byla již v dětství nějakým způsobem poničena. Mají o sexualitě jiné představy, které ale neodpovídají zodpovědnému zacházení se sexualitou. Sex pro ně v dětství znamenal utrpení, bolest. Poté v mladistvém věku často nevěděli, že prostituce je „špatná věc“ a prodávání svého těla také. Mohli to brát jako samozřejmost, protože žádnou zodpovědnou sexualitu je nikdo nenaučil. Z celé bakalářské práce vyplývá, že zacházení se sexualitou v rámci praktik CSA a CSEC neodpovídá obecně představám mladých lidí. Syndromy CSA a CSEC jsou zcela právně nepřijatelné, vzhledem k tomu, že sexuální zneužívání a komerční sexuální zneužívání je trestným činem. Zacházení se sexualitou, kdy je oběť přinucena k pohlavnímu styku, prostituci, k sexuálním aktivitám a dalším, podle právního hlediska je zcela nepřipustné. Pachatelé si často myslí, že to trestný čin není, soudí tak z toho že porušili pouze sexualitu člověka.

Bohužel to tak ale není, nejen že porušili sexualitu, ale v podstatě celého člověka, jeho identitu, důstojnost. Dochází k narušení intimní sféry, umírá i důvěra člověka a bez důvěry není možná láska a bez lásky se zase nemůže sexualita plně prožívat. Takovéto trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti spadají v českém trestním zákoníku Hlavy III. Jsou činy, kde byla ohrožena lidská důstojnost v sexuální oblasti. Nikdo nesmí ohrožovat a porušovat lidskou důstojnost jiného člověka v sexuální oblasti. Dále je zmíněné zacházení se sexualitou nepřípustné z etického hlediska. Vzhledem k tomu, že takové jednání proti lidské sexualitě je mravně nepřípustné. Veškeré negativní zkušenosti z dětství a předčasné formy sexuality a jejich případná fixace na krátkodobý zážitek mohou zpožďovat či dokonce blokovat vývoj k schopnosti lásky mezi osobami. Nikdo nás nemůže nutit k jakýmkoliv sexuálním aktivitám, jednáním proti naší vůli. Pozitivní cesta pro eticky přijatelnou sexualitu je zodpovědná sexuální výchova. Ta nám pomáhá k utváření zodpovědné sexuality.

Seznam literatury

AUGUSTYN JÓZEF: *Sexualita v našem životě*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1995. 213 s. ISBN 80-85527-99-5

Bible, Česká biblická společnost 2007

DUNOVSKÝ, Jiří; DYTRYCH, Zdeněk; MATĚJČEK, Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbané dítě*. Praha: Grada Publishing, 1995. 248 s. ISBN 80-7169-192-5.

ELLIOTTOVÁ, Michelle. *Jak ochránit své dítě*. Praha: Portál, 2000. 160 s. ISBN 80-7178-419-2

PÖTHE, Peter. *Dítě v ohrožení*. Praha: G plus G, 1999. 186 s. ISBN 80-86103-21-8

Listina základních práv a svobod, z roku. 1992

MILFAIT René, *Komerční sexualizované násilí na dětech*. Praha: Portál, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7367-320-8

MILFAIT René: *Komerční sexuální zneužívání dětí jako téma teologické etiky*. Obhájená rigiozní práce, KTF UK v Praze, 2007

MILFAIT René, *Lidská sexualita jako součást a příklad teologické oblasti vztahů a osobnosti*, manuskript učebnice, 2012

MILFAIT René, Lidsko-právní princip lidská důstojnost, manuskript učebnice, 2012

MILFAIT René, Studijní materiály z předmětu: Teologická etika pro praxi

MILFAIT René, Idea člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobnosti (imago Dei/imago Christi), manuskript, 2012

MILFAIT René, Celistvé chápání člověka, Teologická etika, manuskript, 2012

PÖTHE, Peter. *Dítě v ohrožení*. Praha: G plus G, 1999. 186 s. ISBN 80-86103-21-8

RABOCH, J.; SOVÁK, Z. *Sexuálně zneužívané děti*. Praha: Psychiatrické centrum, 1995. 128 s. ISBN 80-85-85121-99-9

Seminář 17. -18, května 2010, téma: *Sexuálně zneužívané děti*, Sigrid Richterová-Ungerová a Annette Knorová

ŠILEROVÁ Lenka: *Sexuální výchova. Jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*, Praha: Grada 2003

ŠÁMAL Pavel, a kolektiv, *Trestní zákoník 2 komentář § 140-421, první vydání, Praha, 2010*

ZÁKON Č. 94/1963 Sb. O rodině

ZÁKON Č. 359/1999 Sb. O sociálně právní ochraně dětí

VANÍČKOVÁ EVA, *Dětská prostituce*, Grada Publishing, Praha 2005

VANÍČKOVÁ, EVA et al. *Sexuální násilí na dětech*. Praha: Portál, 1999

WEISS, Petr, et al. *Sexuální zneužívání pachatelé a oběti*. Praha: Grada Publishing, 2000. 212 s. ISBN 80-7169-795-8.

Internetové stránky:

<http://abecedalekaru.cz/obor/sexuologie/>

www.urologiepropraxi.cz/pdfs/uro/2009/03/02.pdf

<http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008.pdf>